

Naše děti na pornu

Mluvit otevřeně o sexu je stále tabu. A to i v době, kdy šestileté děti sledují porno, osmileté děti se stávají terčem agresorů na sociálních sítích a kdy náctiletí sami sdílejí v online prostoru fotografie svých intimních partií. Jednou z příčin je nedostatečná a nekvalitní sexuální výchova, proto je potřeba s ní začít co nejdříve. To alespoň doporučuje primářka Sexuologického oddělení Fakultní nemocnice Brno a soudní znalkyně v oboru sexuologie a psychiatrie **MUDr. PETRA SEJBALOVÁ (55). Mluvíte doma o sexu? Umí se vaše dítě ubránit sexuálními agresorům? A jaké problémy může nedostatek sexuální výchovy způsobit?**

■ Mám sedmiletého syna. Kdy mám začít se sexuální výchovou?

To už jste začít měla. Už v předškolním věku, když děti narazí třeba na kopulující psy nebo kočky či uvidí těhotnou ženu, je dobré, aby na svoji zvědavou otázku dostaly ihned adekvátní a hlavně pravdivou odpověď. Žádné „počkej, až budeš starší“ nebo „paní se přejedla“ a „děti nosí čáp“. Děti vytuší, že jim neříkáte pravdu, a nebudou vám důvěřovat. Je tedy nutné začít jednoduše, podle věku, ale pravdivě.

■ Jak má rodič poznat, jaká informace je k danému věku adekvátní?

Nejlepší je, když si rodič pořídí nějaké knihy ohledně sexuální výchovy, které jsou podle věku cílené. Třeba na předškolní děti, kde je pomocí včelíček a kytiček popisováno vše velmi jednoduše. Že třeba tatínek zaseje semínko mamince do bříška a pak z toho roste děťátko. Malé děti zatím nebudou pátrat, jak přesně to semínko zaseje.

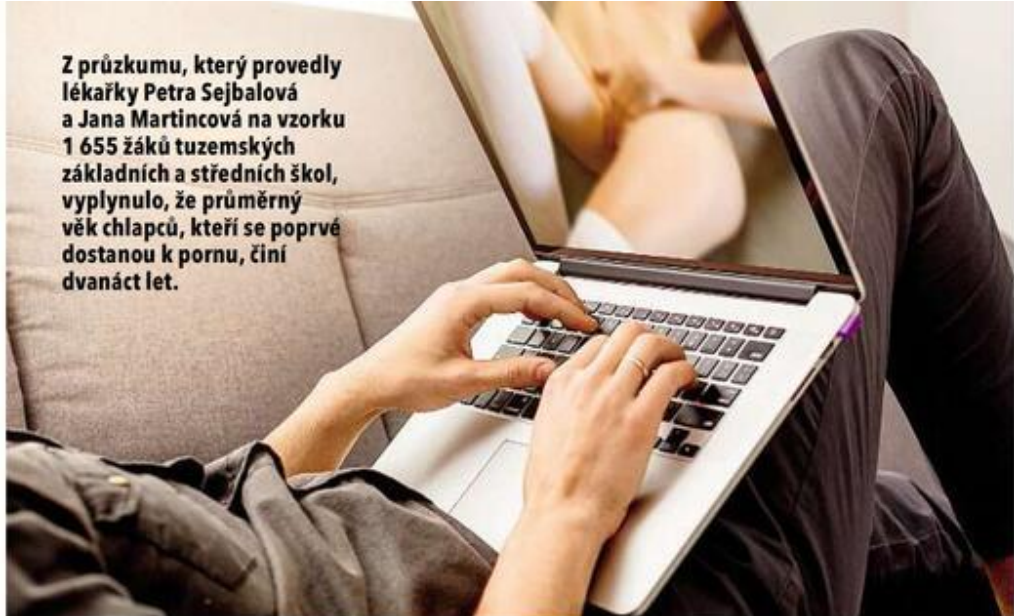
■ Ale jednoho dne pátrat budou.

Až budou starší, určitě se k tomu dostanou. Na to jsou zase dobré knihy sexuální výchovy pro starší. Pro 1. stupeň nebo následně pro období puberty, jež je velmi náročné. Určitě je dobré, aby si rodiče nesedli s dítětem jako ve škole, ale spíše reagovali na každodenní situace. Aby to bylo spontánní. A v určitém věku nastoupí i přirozený stud, kdy si děti začnou být více vědomy svého těla, nahoty a intimních partií. Nemohou vyrůstat v tom, že nahota je tabu, ale musejí vědět, kde je hranice. A kdo jim smí na intimní partie případně sahat. Třeba jen rodič, když u malého dítěte dělá hygienu, eventuálně lékař.

■ Chodí k vám do ordinace děti, které jsou sexuální výchovou nepolibené? Nácitiletí, jimž zatím nikdo nic nevysvětlil?

Bohužel ano. Dostávají se mi do ordinace děti i nařízením policie, když jsou vyšetřovány jako pachatelé trestné činnosti. A já pak zjistím, že se jedná o dítě, které od deseti nebo dvanácti let sleduje porno. A protože se mu nedostalo žádné sexuální výchovy, myslí si, že to, co v rámci porna vidí, je normální sexuální chování, a chce to také vyzkoušet. Jedná se třeba o pachatele incestu, kdy starší bratr zneužije mladší sestru apod. Některým pachatelům nebo delikventům dokonce ještě nebylo ani patnáct. Nedostatek se-

Z průzkumu, který provedly lékařky Petra Sejbalová a Jana Martincová na vzorku 1 655 žáků tuzemských základních a středních škol, vyplynulo, že průměrný věk chlapců, kteří se poprvé dostanou k pornu, činí dvanáct let.

xuální výchovy hraje v kombinaci s pornografií velkou roli.

■ Desetileté děti už sledují porno?

Ze sexuálního průzkumu, který jsme dělaly s MUDr. Janou Martincovou (autorka knížek o sexuální výchově, průzkum proběhl v září 2020 u 1 655 respondentů z gymnázií, ZŠ a SŠ v České republice, pozn. red.), vyplynulo, že u chlapců, kteří se dostanou k pornu, je průměrný věk dvanáct let. A to je doba, kdy minimálně

„Mám v ordinaci i dětské pachatele trestné činnosti.“

ve škole ještě sexuální výchovu nemají, a pokud ji mají, pak je cílená na klasickou zdravotědu, a ne na to, aby se děti dozvěděly, co je a co není normální sexuální chování. A 11 % z celého vzorku dětí bylo poprvé na pornu už mezi šestým a desátým rokem věku. Což je poměrně velký počet.

■ Jak se takto malé děti k pornu dostanou?

Až 63 % dětí získává informace o sexu z internetu a od kamarádů, což je velmi chabá kvalita. Jen čtvrtina dětí má sexuální výchovu získanou z kvalitních zdrojů, od rodičů nebo ze školy. Zajímavé je, že děti, které dostaly kvalitní sexuální výchovu, tihnou méně často ke sledování pornografie než ta druhá skupina.

■ Takže rodiče v této oblasti trochu selhávají?

Anebo prostě začínají pozdě, protože si myslí, že jejich děti jsou zcela nevinné. Než se rodiče probudí, děti už dávno na pornu byly. Rodiny často nemají na internetu nastavenou rodičovskou kontrolu a děti si umějí smazat historii vyhledává-

ni. Jsou mnohem technicky zdatnější než rodiče, v jejichž generaci takový přístup k pornografii nebyl. Vedu besedu o sexuální výchově na jedné základní škole v šesté a sedmé třídě, a za těch dvacet let, co to dělám, se dotazy dětí významně posunuly. Už se rovnou ptají na specializované úchytky, sexuální deviace, jaké jsou raritou, z porna znají bondáže (svazování, pozn. red.). Všechno už prostě vědí.

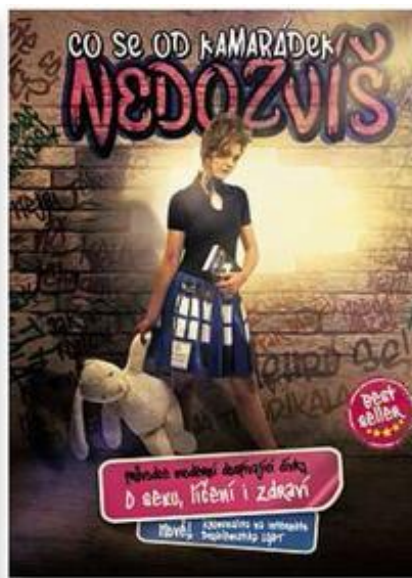
■ Jaké důsledky má sledování porna pro malé děti od 6 do 10 let?

Z našeho výzkumu vyplynulo, že tyto děti se následně lišily svým chováním, častěji se stávaly obětmi online agresorů. Neuměly zareagovat, když je nějaký kontakt. Jenom 50 % dětí bylo schopno komunikaci s predátorem utnout. Zatímco skupina dětí, která se dostala k pornu později, ji byla schopna utnout v 90 % přípa-

„Děti, které dostaly kvalitní sexuální výchovu, tihnou ke sledování pornografie méně často,“ tvrdí sexuoložka Sejbalová. Sexuální výchova je však bohužel zatím tak trochu podceňovanou disciplínou, a tak získávají dvě třetiny tuzemských dětí první a základní informace o sexu z internetu a od kamarádů. „A to je velmi chabá kvalita.“

Vzdělávací knihy pro děti a dospívající od české lékařky Jany Martinové, které mohou pomoci rodičům i učitelům předávat dětem věkově adekvátní informace o sexuálním chování.

dů a nenechala se zmanipulovat k posílání nahých fotek a videí. Jsou ale lépe poučené a dokážou pochopit, že když se někdo na sociální síti vydává za stejně starou jedenáctiletou dívku, pak to ve skutečnosti také může být starý plešatý muž. I na těch mých besedách se většinou tak třetina dívek přihlásí, že už je někdo po internetu kontaktoval a chtěl jejich nahé fotky nebo jim poslal fotky svého genitálu. U malých dětí je obecně problém, že neumějí dobře rozeznat, co je, a co není správné. A čím menší dítě, tím větší respekt k autoritám. Takže dospělého automaticky poslouchají. I toho agresora. Proto je sexuální výchova klíčová.

■ **Vydávají se sexuální agresori na internetu často za někoho jiného, aby jim oslovené dítě důvěřovalo?**

Ano. Vzpomínám si na jeden případ, který jsem dostala od policie. Muž, který byl stíhán za šíření dětské pornografie, pracoval na pohotovosti, kde míval noční služby. Když se nic nedělo, komunikoval na sociálních sítích. Když komunikoval sám

„Mnozí rodiče své děti považují za zcela nevinné.“

za sebe, jako 45letý muž, velký zájem o něj nebyl, pak si založil profil jako 73letá pedofilka, to už bylo lepší, ale největší zájem získal, když si vytvořil profil jako jedenáctiletá sexuchtivá dívka. A aby to podpořil, stáhnul si tam nějakou dětskou porno-

grafii, kterou rozesílal, jako že je to ona. A zájem byl ještě větší.

■ **Koho na základě svého dívčího profilu na sítích sháněl?**

Vlastně nikoho, jen rozesílal tu pornografii. Žádná děvčata vysloveně nechtěl. Ale děti to, co je virtuální, považují za reálné. Proto by se měla sexuální výchova pro menší děti soustředit hlavně na ochranu dětí před pornografií a takovouto internetovou komunikací. Zdravověda má význam předtím, než děti přijdou fyzicky do puberty, ale ta ochrana je důležitá daleko dříve. Pachatelé na sociálních sítích běžně kontaktují osmileté a devítileté děti.

■ **Co si malé děti o pornu myslí?**

To jsme nebyly v rámci výzkumu schopné zjistit. Má to i své etické aspekty. Většinou se tak dostáváme jen k patologiím. Vzpomínám si na jednoho mladíka, který mě vyhledal v ambulanci, když už mu bylo skoro třicet let. Říkal mi, že jeho rodiče pracovali v oblasti IT, a tak se na sociální síti a k pornu dostal ještě před desátým rokem věku. A že v takto raném věku viděl neuvěřitelné množství různého hnusného porna.

■ **Proč za vámi přišel?**

Protože nebyl schopen normálního pohlavního styku a sexuálního života. U běžného sexu by se nevzrušil, potřeboval k tomu ty extrémní. Říkal, že teď už nechodí cíleně na tak strašné porno, na jaké chodil, když byl malý.

■ **Dostává se k vám do ordinace hodně lidí, kteří trpí nějakou sexuální patologií v důsledku časného setkání s pornem?**

Ano, nejčastěji jsou to mladíci. Dívku jsem měla jenom jednu, ale to je velmi zajímavý příběh. Pracuji zároveň i jako soudní znalec v oboru psychiatrie a sexuologie a specializuji se na pachatele

Kdy začít se sexuální výchovou? „Už v předškolním věku,“ radí sexuoložka Sejblová. „Když děti narazí třeba na kopulující psy nebo kočky či uvidí těhotnou ženu, je dobré, aby na svoji zvědavou otázku dostaly ihned adekvátní a hlavně pravdivou odpověď.“

sexuálních trestných činů, a tak mi policie poslala na vyšetření osmnáctiletou dívku, jež se od třinácti let kontaktovala na sociálních sítích s několika neznámými muži. S jedním utužila bližší virtuální kontakt, nikdy ho ale neviděla. Sama byla obézní, moc nezapadala, neměla moc kamarádů, a ten muž jí psal, jak je krásná a senzační. Jsou to velmi zdatní manipulátoři. Začala mu posílat své intimní fotografie, nejdříve ve spodním prádle, potom i nahá, on jí začal vyhrožovat, že musí posílat dál a dál, a poté se dozvěděl, že má malou sestřičku. A chtěl, aby mu poslala i fotky své sestřičky. To ale odmítla, a místo toho mu poslala dětské porno. Pak ji přinutil, aby mu toho posílala víc, a ona se tak dostala do policejního hledáčku. Nakonec byla obviněna a pravomocně odsouzena podmíněným trestem za šíření dětské pornografie. Nejdříve se stala obětí online agresora, a posléze pachatelkou. Dotyčného muže viděla poprvé až u soudu.

■ O jaké případy se jedná u těch mladíků?

Nejčastěji jsou to pubertální kluci, co chtějí pod vlivem porna, sexuálně nastimulovaní, něco vyzkoušet. Problém bývá i u duševně postižených, mentálně retardovaných nebo třeba u autistů, kteří se pornem nastimulují, jenže nerozeznají, co se smí, a nesmí. Případně to vědí, ale v důsledku své duševní poruchy to nejsou třeba schopni ovládat. A stávají se z nich pachatelé. Často nám je také vodí na příkaz školy.

■ Co se s těmito mladými pachateli dále děje?

Když jim ještě není patnáct, je problém, kam je umístit. Nemůžeme je dát do nemocnice na psychiatrické oddělení mezi nemocné děti, protože by tam mohli dál páchat svoji činnost. A zároveň je nemůžeme umístit mezi dospělé pachatele, protože by se pak sami mohli stát oběťmi. Pokud je to možné, umísťují se do diagnostických ústavů mezi děti s poruchami chování, jež se případně nějakým způsobem ubrání. A k tomu dostanou specializovanou sexuologickou léčbu, ambulantní nebo ústavní.

„Chtěl, aby mu poslala i fotky své sestřičky.“

■ Dá se sexuálně problémové chování vyléčit?

Něco se léčit dá, zejména když je chování způsobeno nápodobou, což je třeba u toho porna. Tam je v rámci léčby klíčová ta sexuální výchova nebo to, když se daný člověk partnersky adaptuje a najde si normální partnerský vztah, který bude fungovat i po sexuální stránce. Z našeho výzkumu vyplynulo, že ti, co sledují porno, tak činí na pravidelné bázi, třeba jednou denně nebo jednou týdně, a mají pak zkřivenou představu o tom, jak vypadá partnerský vztah. V rámci porna většinou nejsou vidět žádné sblížovací procesy, tam se jde rovnou na věc. Žádná romantika. Ideálním cílem léčby je zdravý vztah. Pokud se však jedná o pachatele, u nichž došlo k vývoji nějaké závažné sexuální de-

viace (*parafílie, lidově úchylky, pozn. red.*), tam je prognóza složitější.

■ Sledují porno i dívky?

Sledují, ale ke mně do ambulance se nedostanou, protože nemají takové problémové chování. Jejich sexualita není spojená s takovou impulzivitou jako u chlapců, kterým pohlavní hormon testosteron způsobuje v pubertě záplavu emocí. Jsou v tomto období fascinováni úplně čímkoliv a cokoliv jim vyvolává erotické představy. Vzruší je někdy i noha od stolu.

■ Specialistka počítačové bezpečnosti Kateřina Vokrouhliková uvedla, že dochází k masivnímu nárůstu online snímků a videí, jež přidávají na internet samy děti. Jejich věk se podle ní snížil na devět let a zvýšila se brutalita snímků. Děti prý masturbují před kamerou, dívky si vkládají do vagíny různé předměty a pak to vše sdílejí. Čím je to způsobeno?

Opět sledováním porna. Vidí to tam, a tak to považují za normální. Obsah toho, co mladí lidé dnes sdílejí, se neustále zhoršuje. Měla jsem pachatele, jemuž ještě nebylo osmnáct, a rozesílal brutální fotografie získané z pornografie svým spolužákům. Vyhrožoval jim znásilněním, komunikoval s nimi na téma uřezaných hlav a dalších částí těla. Okolí se ho potom hodně bálo a musela to řešit policie i já jako sexuolog.

■ Co poradit dítěti, když ho na ulici začne obtěžovat pedofil?

Ten, kdo zastavuje děti na ulici, není pedofil, bude mít jinou sexuální deviaci. Pedofilové nejsou agresivní a většinou se snaží s dítětem navázat bližší kontakt a nalákat ho. Ti, co loví děti, jsou většinou agresoři.

A vyhnout se jim dá pouze opakovaným poučením dítěte, že i kdyby ten člověk vypadal sebedůvěryhodněji, jako hodný stařeček, ať raději odejdou, utečou, křičí. Je potřeba zdůrazňovat různé případy, modely a způsoby nalákání, odmítnout, i kdyby je žádal o pomoc. Zrovna dělám pro policii jednoho pána, kterému je 65 let a který takto nalákal třináctiletou dívku. Přemluvil ji, že se v tom místě nevyzná, potřebuje pomoc někde něco najít, že v té vesnici bude pracovat. Dívka byla poučená, zdráhala se, nechtěla do jeho auta nastoupit. On jí ale řekl: „Podívej se na mě, já ti nic neudělám.“ Měl 150 kilo, stařeček, který působil dobrým dojmem. Dívka nakonec svolila, on ji odvezl do lesa, uvázal ji tam ke stromu a znásilnil. A vysloveně řekl, že ji ukecal. Takže i poučená třináctiletá dívka se stane obětí, protože manipulace agresorů dokážou být téměř dokonalé.

■ **Pokud dojde ke zneužití dítěte na dětském táboře, tam už se pachatelé říká pedofil?**

Ano, to už většinou bývají praví pedofilové. Jsou to jedinci, které láká dětský svět a s dětmi rádi pracují. Většinou je to mladý muž, jemuž je 30 nebo 35 let, sám nemá vlastní rodinu, ale věnuje veškerý volný čas péči o děti, je hodný, děti ho mají rády, berou ho jako velkého kamaráda, protože tito lidé mají podobně infantilní způsob komunikace. A ta kamarádská rovina

▼ **Nahlas se o tom moc nemluví, ale porno je dost oblíbený žánr. Podle průzkumu Národního ústavu duševního zdraví má se sledováním pornografie v Česku zkušenost téměř 79 procent lidí. V případě mužů to je téměř 90 procent, u žen téměř 68 procent. Minimálně jednou denně se dívají čtyři procenta mužů a jedno procento žen.**

Průměrný věk při prvním pohlavním styku je v tuzemsku kolem 18 let. Nicméně přes 8 procent dívek a až 12 procent chlapců má podle výzkumů první pohlavní styk již před 15. rokem života, tedy ještě na základní škole.

jednoho dne u některých přeroste do intimních sexuálních kontaktů. Nejčastěji to bývá kolem 30. roku věku pachatele. Když je někomu 25 let, ještě bych to za patologii nepovažovala, ale když je někomu 30 a více, už je to varující. Netvrdím však, že každý trenér nebo táborový vedoucí je pedofil.

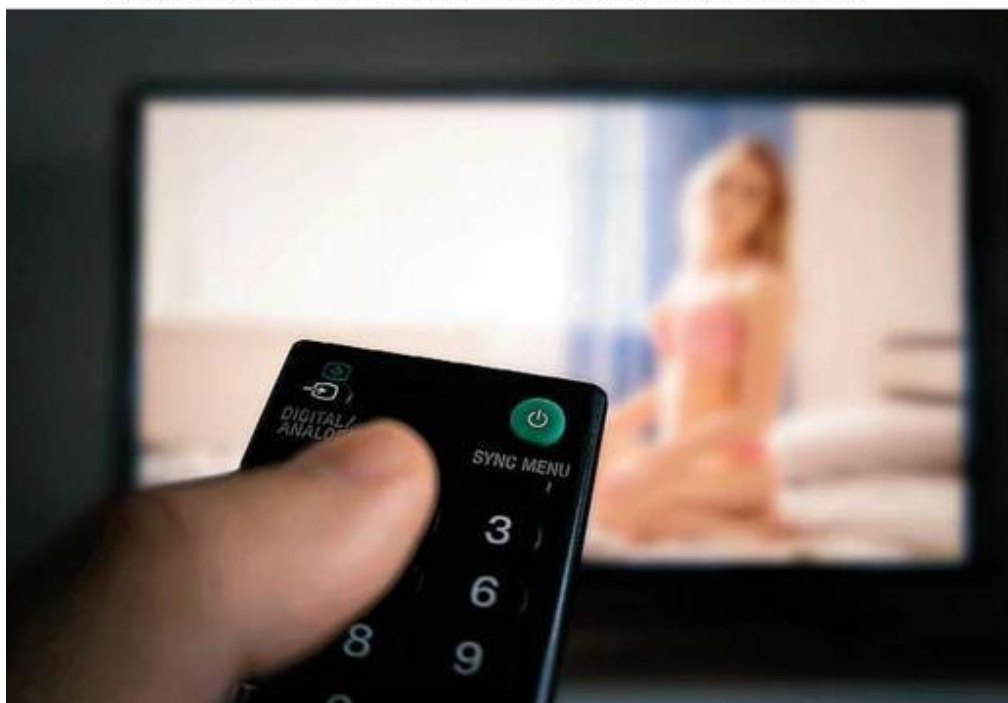
■ **Z médií to působí, jako by těchto případů přibývalo.**

To je jenom dostupností informací, takové případy byly vždy. Procento sexuálních deviací nestoupá, ale na druhou stranu ne

každý pachatel sexuálního zneužití nebo znásilnění je deviant. To jsou dvě různé věci. Většina pachatelů nejsou devianti, například u znásilnění se často jedná o čin pod vlivem alkoholu nebo drog či na základě nějakých situačních scénářů. Třeba se dva lidé spolu seznámí na diskotéce, tancují spolu, popíjejí a pak jdou spolu na procházku... Těch pravých deviantů, pachatelů znásilnění, je pořád stejně, kolem 10 až 20 % z celkového množství pachatelů sexuálně motivovaných činů. O to jsou ovšem nebezpečnější.

„Agresori dokážou být v manipulaci téměř dokonalí.“

■ **V současné chvíli je na stole otázka tzv. dětského certifikátu. O co přesně jde? Mělo by to být potvrzení, že daný člověk může pracovat s dětmi. Potvrzení má vydávat justice, ještě se o tom však stále debatuje. V Americe mají seznam všech sexuálních útočníků, toto by mělo být něco podobného, ale zacílené na děti. Pachatelé pedofilního deliktu může soud vyslovit zákaz práce s dětmi na dobu maximálně 10 let. Soudní znalci sexuologové následně hodnotí, jaké je riziko, že tento čin znovu zopakuje. A to není jednoduché. Proto musí mít takový soudní znalec co největší a nejdelší klinickou soudní praxi.**

■ **Dnes může odsouzený pachatel po vypršení trestu požádat o výmaz z trestního rejstříku, a jeho čin je posléze nedohledatelný. Pedofil se tak může vrátit k práci s dětmi.**

Ano, když požádá, pak je jeho rejstřík čistý. Tomu má právě zabránit ten připravovaný dětský certifikát. Soudní znalec může doporučit soudem nařízené sexuologické ochranné léčení, ale pedofilie se vyléčit nedá. Žádná sexuální deviace se nedá vyléčit. Dá se jenom utlumit, potlačit její nutkání, tedy tu erotickou chuť někoho přepadnout nebo erotickou chuť na dítě. Riziko pedofilní recidivy tak hrozí až do vysokého senilního věku.

■ **Proč se tedy pedofilům povoluje výmaz z trestního rejstříku, když justice ví, že se pedofilie nedá vyléčit?**

To je otázka pro justiční orgány. Sexuální delikventi mohou mít v páchání své trestné činnosti dlouhou pauzu, klidně i dvacet roků. Třeba ten starší muž, který nalákal cizí třináctiletou dívku do auta, v minulosti spáchal „jenom“ sexuální agresi a mezitím měl 13 až 15 roků pauzu. Nyní je pachatelem třetího znásilnění, ale mezitím měl tak dlouhou pauzu, že je z hlediska práva neviný. A v minulosti absolvoval několik ochranných léčení.

■ **Do ordinace k vám chodí i děti, které si nejsou jisté svým genderem, tedy zda jsou spíše dívky, nebo chlapi. Může něco takového způsobit nedostatek sexuální výchovy?**

To se bohužel ještě nezkoumalo. V posledních letech extrémně narostl počet biologicky narozených dívek, jež mají ve věku od 12 do 18 let genderový nesoulad. A ten nárůst je opravdu exponenciální, takže nyní pátráme po příčinách. Částečně tam mohou hrát vliv sociální sítě, možná i nedostatek sexuální výchovy v raném dětství, ale určitě jsou tam i další faktory, které zatím nemáme prozkoumané.

■ **Co je vaším úkolem, když za vámi do ordinace přijdou?**

Vzhledem k tomu, že se může gender zejména v pubertě měnit i několikrát, sledujeme je a pomáháme jim psychoterapií nebo možností adaptovat se na nový gender sociálně, bez nutnosti nevratných medicínských zásahů. A mít čas se ve svém genderu zorientovat. Vzpomínám si na případ, když přišla ve 14 letech dívka, že se

MUDr. PETRA SEJBALOVÁ (55)

Primářka Sexuologického oddělení od roku 2006 v rámci Fakultní nemocnice u sv. Anny, od roku 2010 ve Fakultní nemocnici Brno. Vystudovala všeobecné lékařství na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity, následně atestovala z psychiatrie a sexuologie. V těchto odvětvích je také soudní znalkyní.

cítí jako chlapec, a za tři roky nám řekla, že je ve skutečnosti nebinární (*nebinární lidé se mohou projevat jako kombinace mužskosti a ženskosti, nebo také ani jedno z toho, pozn. red.*) a že žádnou hormonální terapii, která povede k maskulinizaci jejího těla, nechce.

„Děti ve školách nejsou moc zvyklé o sexu hovořit.“

■ **Týkají se genderové změny zejména pubertálního věku, nebo i dospělých?**

U této nové skupiny, jež se objevila, se jedná zejména o mladé dívky v pubertě. Bohužel ještě nevíme, jaký bude jejich další vývoj. Nejsou to lidé, kteří by se už dostali do středního věku. To budeme vědět až za deset let. Teď je to ještě nová diagnostická kategorie.

■ **Jak si stojíme v rámci sexuální výchovy dětí oproti jiným zemím?**

Oproti Polsku jsme na tom senzačně. (*smích*) A oproti Slovákům jsme na tom taky moc dobře. A na Západě budou toto téma ovlivňovat různá etnika a náboženství. V Německu mají velkou enklávu arabských obyvatel, tam je to tabu.

■ **Je to pořád tabu i pro žáky, které sexuální výchovu učíte? Nebo jsou schopni o tomto tématu otevřeně mluvit?**

Většinou nejsou zvyklí o sexu vůbec hovořit, proto je nejdůležitější navázat s nimi hned na začátku otevřený dialog. A když vidí, že já o sexu mluvím otevřeně, pak i když se někteří stydí, často se rozvine hezká debata. Chlapci a dívky jsou rozdělení, sdílíme společně, co kdo na internetu zažil. A u chlapců jsou během besedy samozřejmě opakované salvy smíchu. Jednou jsem chtěla žákům ukázat, jak se nasazuje prezervativ, nakoupila jsem v kantýně rohlíky, ale problém byl, že byly měkké. Už při čtvrté besedě se ohnuly a začaly se drodit. (*smích*) Dávala jsem to jako příklad, že je potřeba prezervativ nasazovat na plně ztopořený úd. A když jsem tam šla další rok, požádala jsem prodáváčky v kantýně, aby mi ty rohlíky hodily do mikrovlnky, aby ztvrdly.

Silvie Jurečková